

בניית קפה חל-אביב, מתכונת סיעת, לקידום השלמת בהסדרות המהנדסים - כדי להחלים על גורל השביתה

הפעולה דמתה למבצע מחתרי מור תח. במכונית פרטית קטנה ברמת-גן, ישבו שני גברים. השניים בחנו בפנסים את מפת עירם, כשהם מסמנים צלבים בפני גות שונות. כל צלב ציין את מקום מגוריו של מהנדס, שהפך את שביתה חברו למקצוע. בחצות בדיוק החלה הפעולה. המכונית החליקה לרכה. הכתובת הראשוני: נה: בופמן צבי, רחוב מצפה 14. הבית ה' דוקומתי בו התגורר עם חברו למקצוע, ישראל בנמיני, שגם הוא הפך את השביתה, היה חשוך.

הכרות המארכת נשלפו. שני מהנדסים טבלו מברשת בדבק פלסטי, מרחו אותו על צידו האחורי של הכרוז. התגנבות חתרת לית לדלת הדירה — והכרוז נדבק. מאחר בבוקר יקראו כל תושבי השכונה את הכרוז וצהוב: "כאן גר מפר שביתה!" שלוש שעות טובה המכונית ברחובות רמת-גן. כאשר האיר השחר הודבק כבר

צד ב' 6000 מהנדסים. וכך קרה, שבוע ימים לאחר הכרות השביתה, עמדה המדינה בפני האיום הקרוב של הפסקה כמעט כלית של שירותי החשמל והמים, ושיתוק מלא של כל הבנייה הפרטית והציבורית. הכל עקב מדיניות כושלת, של אנשי משרד האוצר עם לוי אשכול בראשם.

***

חשבון לא מדויק

תביעותיהם של המהנדסים לא נולדו ביום או בשבוע שלפני השביתה. מאז קם המקצועי להעלאת שכרם החל בשנת 1955. גם באותה שנה הסתיים המאבק ב' שביתה, שנשררה עקב חולשתם של מהנדסי חיפה.

בעקבות מאבקם של האקדמאים בכלל, והמהנדסים בפרט, החליטו מוסדות ההסתדרות להקים איגוד של עובדים אקדמאים בהסדרות. שמחה בלאס, מנהל תה"ל לש-

למשכורת המורים התיכוניים, הוצמדה גם משכורת זו באופן אוטומטי למשכורת המהנדסים.

תרגידי זה התגלגל גם לכיתון נוסף. השבוע החדש, שמשכורות העיתונאים צמרו דות גם הן למשכורת המהנדסים. כאשר התנהל באגודת העיתונאים דיון על משכורת העיתונאים, נזכר לפתע מישהו שמשכורת זו צמדה למשכורת המהנדסים, וה' דיון הופסק עד לאחר השביתה.

אולם לכל דבר יש גבול, והסוס של המהנדסים נגמר לאשכול, כאשר המהנדסים עצמם באו ותבעו להעלות את שכרם שלהם. כאן כבר לא היה לאשכול מה להציע. הוא הסכים לתת העלאת שכר בשיעור של ששה אחוז בלבד, לאחר המלצה של ועדת כוכב. לא היה מוכן לתת למהנדסים אפילו פרוטה נוספת אחת, מאחר וכל העלאה היתה מחייבת אותו להעלות במקביל את שכרו של ציבור האקדמאים בכלל, ה'

עיל לחץ על מפירי שביתה ותבוסתנים. מנהיגי השביתה עצמם, אינם נוטים ל' פשרות ומוכנים להיאבק עד הסוף. ואילו אנשי מפא"י בהסדרות ובמשלה סומכים שהזמן יעשה את שלו. הם סבורים שכאשר לא יקבלו המהנדסים את משכורתיהם בתחילת החודש הבא, ישברו מאליהם ויחזרו אחד אחד לעבודה. זו גם תהיה שעת כושר נאותה לחסל את החשבונות עם מנהיגי השביתה.

מהנדסי מפא"י, לעומת זאת, אינם נוטים לחתור בפנישת מהנדסי מפא"י, שהתקיימה בליל שבת האחרון, עם שר המסחר וה' תעשייה, פנחס ספיר, זכו המשתתפים להתקפה היסטורית של השר. ספיר לא היה מוכן לשמוע איש מהמהנדסים, צעק: "אתם חייבים לגמור את השביתה!"

מזכיר ארגון האקדמאים לשעבר, שמחה בלאס המפא"י, אמר שם בין שאר דבריו: "אם אנשי מפא"י ילכו נגד הקו הכללי,

מהפכת גלגלי השיניים

אות הקלון על דלתות מפירי השביתה. זה היה צעדו הנועז הראשון של ארגון המהנדסים מול מלחמת ההשמצה, הלחץ והטרור של כל מנגנוני ההסברה של ממשלת ישראל וההסדרות הכלליות. ראש ממשלת ישראל, מוכיר ההסדרות הכללית לשעבר, הצהיר מעל במת הכנסת, בטון מובהק של בעל בית-חרושת טיפוסי, מיטוף המאה ה-19: "אנחנו יכולים לשבור אותם! אנחנו יכולים לגייס אותם לצבא ולגייס צבא במקומם!"

לוי אשכול נתן הוראה מפורשת למוכיר ההסדרות, אהרון בקר: "לא לתת להם אף פרוטה!"

ואילו בקר הגיע, על פי חישובים שהגויגם תכנים הפנימיים בהסדרות, ובמלחמה ה' פרטית שמהלים ראש הממשלה ושר האו-

עבר, לקח על עצמו את המלאכה. לאחר שלוש שנות עבודה מאומצת התפטר בלאס מתפקידו כשהוא מאשים את ראשי ההסתדרות בחוסר הבנה ובאי-התחשבות בצרכי העובד האקדמאי.

יורשו היה אקדמאי גם הוא. הכלכלן ו' הסוציולוג זאב (ויגמנד) הרינג. בחודש אפריל האחרון הגיע מועד חידוש חוזה-העבודה הקולקטיבי של המהנדסים עם מקומות העבודה. המהנדסים טענו ש' שכרם נמוך ביותר בהשוואה לשכרם של פועלים ושל מנהלי עבודה, ולעיתים אף נופל משכרם של העובדים שבפיקוחם. כך, למשל, נופל שכרו של המהנדס המנהל של תחנת-הכוח ריינג, בחמישים לירות משכרו של מנהל-העבודה, העובד תחת מיקוחו. טענות המהנדסים הביאו למינויה של וע' דת-מומחים, שנקראה על שם היושבר-ראש שלה, דוד כוכב, ממנהלי בנק-ישראל ל' שעבר, וכיום מנהל רשות התכנון. אותה ועדה הגיעה, על פי חישובים שהגויגם הובן רק לחבריה למסקנה, שיש להעלות את שכר המהנדסים בשלושה חצי אחוזים בלבד.

המהנדסים, מצוידים במסמכיהם של אר' בעה סטטיסטיקאים, ביניהם יועצו הכלכלי של בקר עצמו, טענו, שחישובי הועדה מוטעים מיסודם. לבריהם צריכה ההעלאה להגיע ל-22.5 אחוזים. לעליה תלויה כוו לא יכול היה נציג האוצר להסכים, אפילו אם היה משוכנע בצדקת תביעותיהם של המהנדסים. כי שכרם של המהנדסים, עקב מדיניותם הכלכלית הגרועה של אנשי ה' אוצר, הוא רק הגרר הראשון בכדור השלג של שכר האקדמאים. כיצד הצליחו אנשי האוצר ליצור מצב ביש זה?

***

זיווגים הנדסיים

משרד האוצר, לוי אשכול, התרגל ל' נהל מדיניות מן-היד-אל-הפה במ' קום תכנון לטח ארוך. וכך, כאשר שבתו הרופאים בתביעה להעלאת שכר, העניק ל' הם השר העלאה קטנה מתובלת בהבטחה גדולה: במקרה שיועלו משכורות המהנ' דים, יועלה גם שכרם של הרופאים.

כאשר שבתו המורים האקדמאים, הצי' ליה לוי אשכול להגיע איתם להסדר, רק אחרי שביתה ארוכה. אחד מסעיפי ההסדר שהציע שר-האוצר האופורטוניסט: שכרם של המורים האקדמאים יועלה, במקרה ש' יועלו משכורותיהם של המהנדסים. מאחר שמשכורתם של המורים היסודיים צמודה

מונה 12,000 נפש במדינה ושהביע תמיכתו במהנדסים בשביתה-אחדה של יום אחד. אולם מאזורי נימוק ברור זה של אשכול, הסתתר גם גורם נוסף, שלא הועלה ב' גורמיו עליוני שום גורם רשמי. דויד בן גוריון מעוניין אישית בשביתה, למרות מלחמתו התקיפה, כביכול, בשובתים. ראש' הממשלה הזקן, לוחם כבר שנים רבות בעד בורות ממלכתית, בכל מקרה של סכסוך עבודה. מולו ניצבים אנשי מפא"י בהסדרות. אך מאלה אין ביגיי חושש. הוא אינו רוצה להרגיז את אחדות העבודה, איתה מנהלת מפא"י לאחרונה פלירט ל' איחוד מתודש. ראש הממשלה מעוניין לה' ביא את הדברים עד משבר, כדי שיכול ללחוץ אף על עסקני הפועלים באחדות העבודה להסכים לכורות חובה ממלכתית.

***

תסביך עמך כפיים

ארגון המהנדסים עצמו היסס זמן רב עד שהחליט על שביתה. הדרישה המוצהרת היא תוספת של 16 אחוזים ל' משכורת. אולם גם בדרישה זו נחלקות הדעות. במרכז הנוכח של ארגון המהנד' סים, נחלקים 27 הקולות בין 12 נציגי סיעת לקידום המהנדס הצינונית והנתונה תחת השפעת השמאל; 10 נציגי מפא"י; 3 ליבראליים; 1 — דתי לאומי; ו'1 — קומוניסט.

במצב הכוחות שנוצר, היו הליבראליים, הקובעים לאיזה צד יזרע המאבק, וכך, בעוד שסיעת לקידום, תובעת במפגיע וללא ויתור, תוספת של 16 אחוז, מוכנות סיעות מפא"י והליבראליים להתפשר גם על 10 אחוזי תוספת. אך גם את הסכום הזעיר הזה לא יכולים בקר והרינג להבטיח.

כי הרינג, למרות שהסכים בתחילה לת' מוך בתביעות המהנדסים, נסוג לאחר מכן, בלחצם של מזכיר ההסדרות, אהרון בקר, ובלחצו של איש האיגוד המקצועי, ירוחם משל, שהתנגדו בכל חוקף להעלאת שכר לאקדמאים. התנגדות זו הוכיחה בעליל ש' מנהיגי הפועלים בארץ טרם השתחררו מתסביך עבודת-הכפיים המשחררת, לפיו כל אום שאינו הולך בסרבל מוזהם הוא עלו' קה פראטיטית וצריך לדאוג שלא יגרוף רחמים על חשבון הפועלים.

***

הזמן יעשה את שלו

ביתנים ממשויכים המהנדסים לש' בות בחוסר-מעש, כשהם מנסים לחס'

ובעד סיום השביתה, יש לצפות שנדר בכחירת הבאות עוד חמישה אחוזים. זה לא איכפת ל' הגיב ספיר, "קודם תגמרו את השביתה ואחר תדרו לחמישה אחוזים!"

אולם את האיום העיקרי שמר שמחה בלאס לסיים נאומו, אם לא תשנה ההס' תורות את הקו, עלולים המהנדסים לפעול: "אם ימשך המצב כמו שהוא" אמר, "יש גם כל הסיכויים, שרובם המוחלט של ה' מהנדסים ידרוש לעזוב את ההסדרות ולהקים מוסד נפרד למהנדסים!"

אם אמנם יקום הדבר, יהיו המהנדסים מחוללי מהפכה בשטח האקדמאים הישרא' לים, לאחר שההסדרות, הנאזחות בצפורי ניים בשליטתה גם בשטח זה, אינה יכולה ואינה רוצה לפעול לטובת האינטרסים של העובדים האקדמאיים בישראל.

השובתים מתאספים במשך כל חיום במרכז העצבים של השביתה בבית המהנדס, לאחר שמזכיר ההסדרות חפסיק את חטלפון במשרדס בוועד הפועל.

"מזכר שביתהו" מלים אלה מדי' ביק מהנדס שור' בת על דלת ביתו של מהנדס ספר שביתה, שלא רצה להצטרף למהנדסים השובתים.